

“7417 sayılı Kanun’un 2. maddesiyle değiştirilen 5434 sayılı Kanun’un mülga ek 70. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Cumhurbaşkanı” ibaresinin Anayasa’ya aykırılığı

7417 sayılı Kanun’un 2. maddesi ile 08.06.1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu’nun mülga ek 70. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile ikinci fıkrasında değişiklikler yapılmıştır. Buna göre;

“b) Zam, tazminat ve ödenekler ile benzeri ödemeler toplamına karşılık gelmek üzere en yüksek Devlet memuru aylığı (ek gösterge dahil) brüt tutarının;

- Ek göstergesi 8400 ve daha yüksek olanlarda % 255’ine,
- Ek göstergesi 7800 (dahil) - 8400 (hariç) arasında olanlarda % 215’ine,
- Ek göstergesi 7000 (dahil) - 7800 (hariç) arasında olanlarda % 195’ine,
- Ek göstergesi 5400 (dahil) - 7000 (hariç) arasında olanlarda % 165’ine,
- Ek göstergesi 3600 (dahil) - 5400 (hariç) arasında olanlarda % 145’ine,
- Ek göstergesi 2800 (dahil) - 3600 (hariç) arasında olanlarda % 85’ine,

Diğerlerinde % 55’ine, tekabül eden miktarı, emeklilik keseneğine ve kurum karşılığına tabi tutulur.”

Görüldüğü gibi (b) bendinde yapılan değişiklikle kamu görevlilerinin emeklilik kesenekleri ve kurum karşılıklarının miktarı ek gösterge sayısına göre en yüksek Devlet memuru aylığının brüt tutarının belli bir yüzdesi olarak belirlenmiştir.

Ancak ikinci fıkrada yapılan değişiklikle bu kesenek oranlarını, ayrı ayrı veya birlikte üç katına kadar artırmaya, ek gösterge gruplarını değiştirmeye ve personel kanunlarında yer alan ek göstergelerin artırılması halinde gruplardaki ek göstergeleri yeniden düzenlemeye Cumhurbaşkanı yetkili kılınmıştır. Bu kural açıkça Anayasa’ya aykırıdır.

Anayasa’nın 128. maddesinin ikinci fıkrasında “Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.” hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre memurların ve kamu görevlilerinin aylık ve ödeneklerinin ve diğer özlük işlerinin yasa ile düzenlenmesi zorunludur. Kamu görevlilerinin emeklilik keseneklerinin miktarı hem aldıkları aylıkların miktarını etkilemekte hem de emekli olduktan sonra alacakları ikramiye ve emekli aylıklarının miktarının belirlenmesinde esas belirleyicilerden birisidir. Dolayısıyla dava konusu kural, hem kamu görevlilerinin aylıklarını hem de daha sonra alacakları emekli ikramiyesi ve emekli aylığını etkileyen bir düzenlemedir. Tıpkı aylıkları gibi, kamu görevlilerinin alacağı emekli ikramiyesi ve emekli aylığının özlük hakları kapsamında olduğuna kuşku yoktur. Bu nedenle kamu görevlilerinin aylık ve ödeneklerini ve özlük haklarını etkileyen konuların kanunla düzenlenmesi zorunludur.

AYM'nin farklı kararları, kanunilik ilkesinin gereklerinin ancak maddi anlamda bir kanun aracılığıyla sağlanabileceğini Anayasa'nın diğer bazı maddeleri bağlamında ifade etmiştir:

Anayasa'nın 7. maddesinde "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Bu yetki devredilemez." denilmektedir. ...Madde gerekçesinden de anlaşılacağı üzere yasama yetkisinin devredilemezliği, esasen kanun koyma yetkisinin TBMM dışında başka bir organca kullanılamaması anlamına gelmektedir. Anayasa'nın 7. maddesi ile yasaklanan, kanun yapma yetkisinin devredilmesidir. Türevsel nitelikteki düzenleyici işlemler bakımından kural olarak kanun koyucunun genel ifadelerle yürütme organını yetkilendirmesi yeterli olmakla birlikte Anayasa'da kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda genel ifadelerle yürütme organına düzenleme yapma yetkisi verilmesi yasama yetkisinin devredilemezliği ilkesine aykırılık oluşturabilmektedir. Bu nedenle Anayasa'da yer alan temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması, vergi ve benzeri mali yükümlülüklerin konması ve memurların atanması, özlük hakları gibi münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda kanunun temel esasları, ilkeleri ve çerçeveyi belirlemiş olması gerekmektedir. Anayasa koyucunun açıkça kanunla düzenlenmesini öngördüğü konularda yasama organının temel kuralları saptadıktan sonra uzmanlık ve idare tekniğine ilişkin hususları yürütmenin türevsel nitelikteki işlemlerine bırakması, yasama yetkisinin devri olarak yorumlanamaz" (AYM, E.2022/43, K.2022/81, 21/06/2022, § 17-18).

Anayasa Mahkemesi'nin kararlarında; bizatihi vergi ve benzeri yükümlülükler ile sosyal güvenlik prim ve katkılarını belirlemeye, değiştirmeye ve bunların ödenmesini güvence altına almaya yönelik müdahaleler, Devletin mülkiyet hakkına müdahalesi olarak görülmekte olup bu hakka yönelik müdahalelerin ancak kanunla yapılabileceği, bir temel hakkı sınırlayan kanunun ise şeklen var olmasının yeterli olmayıp yasal kuralların keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir düzenlemeler niteliğinde olması gerektiği ifade edilmiştir (AYM, E.2019/100, K.2020/62, 22/10/2020, § 12-19).

Kanunda öngörülen vergi ve diğer mali yükümlülüklerle ilişkin istisna ve indirimler ile teşvik ve avantajlarla ilgili alınan kararların netice itibarıyla kişilerin mülkiyet hakkıyla, dolayısıyla temel hak ve özgürlüklerle doğrudan ilgili olduğu hususunda bir tereddüt bulunmamalıdır. "Temel hak ve özgürlükleri sınırlamaya yönelik bir kanuni düzenlemenin ise şeklen var olması yeterli olmayıp yasal kuralların keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir düzenlemeler niteliğinde olması da gerekir." (AYM, E.2021/2, K.2022/20, 24/02/2022, § 12).

Bu içtihadın Anayasa'nın kanunla düzenlenmesini zorunlu tuttuğu diğer hususlar açısından da geçerli olduğunda kuşku bulunmamaktadır.

Yukarıda belirtildiği gibi kamu görevlilerinin aylık ve ödenekleri bir taraftan Anayasa'nın 128. maddesi kapsamında kanunilik ilkesine tabidir. Diğer taraftan da ekonomik değer taşımaları itibarıyla Anayasa'nın 35. maddesi kapsamında korunan mülkiyet hakkı kapsamına da girmektedir. Bu nedenle aylık ve ödenekleri etkileyen düzenlemeler çifte kanunilik gereğine tabidirler.

Dolayısıyla kamu görevlilerinin aylık ve ödeneklerini ve özlük haklarını düzenleyen kuralların keyfiliğe izin vermeyecek bir açıklıkta kanun ile düzenlenmesi zorunludur.

Oysa dava konusu kural, Cumhurbaşkanına oldukça geniş bir takdir yetkisi tanımakta ve kanunla yapılan düzenlemeyi anlamsız hale getirmektedir. Zira Cumhurbaşkanına tanınan yetkinin kapsamı o derece geniş ki belirlenen kategorileri değiştirebileceği gibi öngörülen oranları da ayrı ayrı ya da bütünüyle üç katına kadar değiştirebilecektir. Yani yasa koyucunun öngördüğü kategoriler tamamen değiştirilebileceği gibi kategoriler için öngörülen kesenek oranları da tamamen ve köklü şekilde değiştirilebilecektir.

Bu durumda dava konusu kuralın kanunda bulunması gereken öngörülebilirlik koşulunu taşımadığı, keyfiliğe olanak tanıdığı ve yasa koyucunun öngördüğü sistemi tamamen alt üst etme yetkisi içerdiği açık olup, ihtilafli düzenleme yasama yetkisinin devri niteliğindedir ve kanunla düzenleme koşulunu taşımamaktadır.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 7., 35. ve 128. maddelerine aykırıdır, iptaline karar verilmesi gerekir.

1- 7417 sayılı Kanun'un 29. maddesi ile 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 27. maddesine eklenen üçüncü fıkranın Anayasa'ya Aykırılığı

7417 sayılı Kanun'un 29. maddesi ile 18.01.1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 27. maddesine yeni üçüncü fıkra eklenmiştir. Buna göre "İki defa yapılan ilana rağmen, birinci fıkra uyarınca atama yapılamayan bir noterliğe; üst sınıf veya aynı sınıf noterler, bu sınıflardan isteklinin bulunmaması halinde, bir alt sınıf noterler arasından atama yapılabilir. Bu fıkra kapsamında yapılacak atamalarda birinci fıkranın son cümlesindeki iki yıllık süre bir yıl olarak uygulanır."

Aynı maddenin birinci fıkrasında noterliğe atamanın nasıl olacağı düzenlenmiştir. Buna göre "Birinci sınıf noterliğe birinci sınıf, ikinci sınıf noterliğe birinci veya ikinci sınıf, üçüncü sınıf noterliğe birinci, ikinci veya üçüncü sınıf noterler arasından, 22 nci maddeye göre yapılan ilanları izleyen bir ay içinde başvuran isteklilerden birisi, Adalet Bakanı tarafından atanır. Noterlik belgesi sahiplerinin üçüncü sınıf bir noterliğe atanabilmesi, üçüncü veya daha üst sınıf noter isteklilerin bulunmamasına bağlıdır. İkinci ve üçüncü sınıf noterliklere atamada bir üst sınıftan olan noterlerin atanma isteği diğer isteklilere tercih edilir. Bulunduğu noterlikte iki yılını doldurmamış bulunan noterlerin atanma isteği nazara alınmaz."

Görüldüğü gibi bu kurala göre noterliğe atamada sınıf esaslı öngörülmüş ve birinci sınıf noterliğe yalnızca birinci sınıf noterlerin, ikinci sınıf noterliğe yalnızca birinci ve ikinci sınıf noterlerin, üçüncü sınıf noterliğe ise birinci, ikinci ve üçüncü sınıf noterler arasından atama yapılması öngörülmüştür. Dolayısıyla hiçbir noterin kendi sınıfının üstünde bir noterliğe atanmaması ilke olarak kabul edilmiştir. Ayrıca bir noterin atanma talebinde bulunabilmesi için bulunduğu noterlikte en az iki yıl beklemesi zorunluluğu öngörülmüştür. Bu atama yöntemi istikrarlı bir sistem öngörmekte ve noterlerin atanmasında esas olarak tecrübeyi esas almaktadır. İş yoğunluğu ve çeşitliliği artan üst sınıf noterliklere atanabilmek için belli kıdem koşulunu taşıyarak söz konusu sınıflara yükselmiş olma koşulu aranmaktadır.

Böyle bir sistem, hem noterler açısından iş ve gelir güvencesi anlamına gelmekte hem de yurttaşlar açısından işlemlerinin tecrübeli noterler tarafından yapılması yönünde bir güvence teşkil etmektedir. Söz konusu sistemin bu açıdan kamu yararına uygun bulunduğu ortadadır.

Yeni eklenen dava konusu fıkra ise, bu sisteme istisna getirerek oluşturulan kıdeme dayalı sistemi delegecek bir düzenleme içermektedir. Bu kuralın yasama çoğunluğu tarafından

niçin ısrarla yasalaştırılmak istendiği, ne madde gerekçesinden ne de parlamentodaki tartışmalardan anlaşılamamaktadır. Madde gerekçesinde esasen gerçek anlamda bir gerekçe yoktur; şeklen gerekçe olarak yazılmış olan metin, esasen kuralın tekrarından ibarettir. Gerekçe şöyledir: “Madde ile, 1512 sayılı Kanunun 27 nci maddesine fıkra eklenmektedir. Düzenlemeyle, iki defa yapılan ilana rağmen atama yapılamayan bir noterliğe; bulunduğu noterlikte üst sınıf veya aynı sınıf noterler arasından, bu sınıflardan isteklinin bulunmaması halinde, bir alt sınıf noterler arasından atama yapılabileceği ve fıkra kapsamında yapılacak atamalarda bulunduğu noterlikte bir yılını doldurmuş olma şartının aranacağı hükmüne bağlanmaktadır.”

Yerleşik ve kıdeme dayalı sistemi zedeleyecek olan dava konusu kural, Anayasa’nın 2. maddesinde Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti ilkesine açıkça aykırıdır. Anayasa Mahkemesi’nin 17.4.2008 tarihli ve E.2005/5, K.2008/93 sayılı kararında, “Anayasa’nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri “belirlilik”tir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını ayarlar. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde Devlete güven duyabilmesini, Devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Yasa kuralı, ilgili kişilerin mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini makul bir düzeyde öngörmelerini mümkün kılacak şekilde düzenlenmelidir. “Öngörülebilirlik şartı” olarak nitelendirilen bu ilkeye göre yasanın uygulanmasında takdirin kapsamı ve uygulama yöntemi bireyleri keyfi ve öngöremeyecekleri müdahalelerden koruyacak düzeyde açıklıkla yazılmalıdır. Belirlilik, kişilerin hukuk güvenliğini korumakla birlikte idarede istikrarı da sağlar.” ifadelerine yer verilmiştir.

Dava konusu kural, noterliğe atamada kıdem ilkesini tamamen zedeleyecek, tecrübesiz kişilerin üst sınıf noterliklere atanabilmesine imkân verecektir. Bu aynı zamanda Adalet Bakanının atama yetkisini kötüye kullanmasının önünü de açan bir düzenlemedir. Hukuki güvenliği sağlayacak olan temel güvence, yasaların öngörülebilirliği garanti altına alması ve keyfiliğe karşı güvenceler içermesidir.

Bu nedenle, kıdeme dayalı sistemi muğlaklaştıran dava konusu kural, belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırıdır. Kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem de içermemesi nedenleriyle hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmamakta, öngörülebilirliği ortadan kaldırmakta ve keyfi atamaların önünü açmaktadır. Dolayısıyla hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

Öte yandan, bu kural Anayasa’nın 10. maddesinde güvence altına alınan eşitlik ilkesine de aykırıdır. Anayasa’nın 10. maddesinde “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir./Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz./Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz./Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz./Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde

kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” denilmek suretiyle kanun önünde eşitlik ilkesine yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi’nin yerleşik içtihadına göre kanun önünde eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa’da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez (AYM, E.2022/22, K.2022/92, 20/07/2022, § 31).

Noterlik Kanunu, noterliğe atanmada kıdem ve sınıf esasını temel alırken dava konusu kural, herhangi bir objektif neden olmaksızın ve kıdem ile liyakat ilkelerini ihlal etmek suretiyle düşük dereceli noterlerin üst sınıf noterliklere atanmasına izin vermektedir ki bu eşitlik ilkesini ihlal etmektedir. Zira, benzer durumda bulunan alt sınıf noterlerinden bazıları üst sınıf noterliklere atanırken, diğer bazıları atanmayacaktır. Oysa, aynı sınıftaki noterler arasında söz konusu muamele farklılığını haklılaştıracak meşru bir sebep bulunmamaktadır.

Ayrıca bu şekilde noterliğe atanmada kıdem ve sınıf esasını hiçe sayarak düşük dereceli noterlerin üst sınıf noterliklere atanmasına izin vermek suretiyle iş barışının bozulmasına da sebep olmaktadır. Anayasa’nın 49. maddesinde Devlete çalışma barışını korumak için gerekli tedbirleri alma ödevi yüklenmiştir.

Noterlik Kanunu’nun 4. maddesinde noterliklerin dört sınıfa ayrılacağı, bu sınıflandırmada, her noterliğin yetki çevresi içindeki nüfus, iş yoğunluğu ve noterlik gelirinin esas tutulacağı öngörülmüştür. Dolayısıyla düşük dereceli noterlerin kıdemlerini beklemeksizin üst sınıf noterliklere atanmasına izin vermek, bu kişilerin gelirlerinin ciddi şekilde artırılmasına olanak vermek anlamına gelir ki bu noterler arasındaki iş barışını ciddi şekilde tehdit edecektir. Bu nedenle kural, Anayasa’nın 49. maddesine de aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle Anayasa’nın 2., 10. ve 49. maddelerine açıkça aykırı olan kuralın iptaline karar verilmesi gerekir.

2- 7417 sayılı Kanun’un 47. maddesi ile değiştirilen 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun’un geçici 3. maddesinin altıncı fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “sekiz yılı” ibaresinin Anayasa’ya aykırılığı

7417 sayılı Kanun’un 47. maddesiyle 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun’un geçici 3. maddesinin altıncı fıkrasında değişiklik yapılarak mevcut kamu ve özel toplu taşıma araçlarının engelli erişimine uygun olarak yapılması gereken tadilatlarının yapılması için öngörülen sürenin dört yıl daha uzatılması öngörülmüştür.

Buna göre “Denetim sonucunda ilgili belediye ve kamu kurum ve kuruluşları ile umuma açık hizmet veren her türlü yapıların ve açık alanların malikleri ile toplu taşıma araçlarının sahiplerine eksikleri tamamlaması için birinci fıkra da belirtilen sürenin bitiminden itibaren sekiz yılı geçmemek üzere ek süre verilebilecektir”. Kanun gerekli uyumlulaştırmaların yapılması için 2018 yılına kadar süre vermiştir. Ancak bu tarihe kadar gerekli

uyumlulaştırmalar yapılmadığı için yasa sürekli idarelere yeni süreler vermiş ve bu süre 2022 yılına kadar uzamıştır. Şimdi bu süre de dolmuş ve hala gerekli uyumlulaştırmalar yapılmamıştır ve iptali istenen kural ile ek dört yıl daha süre verilerek 2026 yılına kadar bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesinin önü açılmıştır. 5378 sayılı Kanun 2005 yılında yürürlüğe girmiştir ve engellilerin erişebilirlik hakları yirmi yıla yaklaşan bu sürede hala sağlanmamış ve süre dört yıl daha uzatılmıştır.

Şüphesiz bu düzenlemeler engelli yurttaşların başta ulaşım ve kamu hizmetlerine erişim hakları olmak üzere dolaylı olarak ve zincirleme şekilde pek çok Anayasal haklarından yararlanamamaları sonucunu doğurmaktadır. Engellileri en temel insan haklarından mahrum bırakan bu düzenleme, Anayasa'nın pek çok hükmüne aykırı olduğu gibi Türkiye'nin uluslararası insan hakları hukukundan kaynaklanan yükümlülüklerini de ihlal etmektedir.

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un "Amaç" başlığını taşıyan 1. maddesinde; "Bu Kanunun amacı; engellilerin temel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını teşvik ve temin ederek ve doğuştan sahip oldukları onura saygıyı güçlendirerek toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanması ve engelliliği önleyici tedbirlerin alınması için gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamaktır." denilmektedir.

Bu amaçları gerçekleştirmeye yönelik yükümlülüklerin yerine getirilmesinin yirmi yıldır sürekli ertelenmesinin hiçbir makul nedeni yoktur ve Kanun'u işlevsiz ve anlamsız hale getirmektedir.

Başka bir ifade ile dava konusu kural yoluyla yaptırımla desteklenmeyen ve sürekli olarak uzatılan sürenin bugüne kadar olduğu gibi bundan sonraki süreçte de denetimi işlevsiz hale getirmesi, engelli bireylerin "eşit" yurttaşlar olarak, yaşama haklarının, ellerinden alınması sonucunu doğurmuştur. Anılan adaptasyon süresinin sistematik şekilde uzatılması, Devletin engelli yurttaşların temel hak ve özgürlüklerini korumaya yönelik pozitif yükümlülüklerinin külliye inkarı raddesine varmış bulunmaktadır.

5378 sayılı kanunun 3/d maddesinde "engelliliğe bağlı ayrımcılık"; "Siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlama" şeklinde; (f) bendinde "Erişilebilirlik": "Binaların, açık alanların, ulaşım ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin, engelliler tarafından güvenli ve bağımsız olarak ulaşılabilir ve kullanılabilir olması" şeklinde; ve (g) bendinde "Erişilebilirlik Standartları": "Türk Standartları Enstitüsünün erişilebilirlikle ilgili yayımladığı standartlar" şeklinde tanımlanmaktadır.

Binalar ve diğer sosyal ve kültürel alt yapı alanlarının ve toplu taşıma araçlarının engellilerin erişebilirliğine uygun duruma getirilmesi için öngörülen standartların sağlanmasıyla yükümlü bulunanlara yönelik gerçekleştirilecek denetimlerde ilgililere, uygunluğun sağlanması için Kanunla getirilen değişikliklerle sekiz yıla kadar süre tanınabilecek olması, engellilerin engelli olmayan insanların yararlandığı hak ve özgürlüklere erişmelerini, yaşamlarını diledikleri gibi sürdürmelerini ve yaşam olanaklarını iyileştirmelerini neredeyse olanaksız hale getirmektedir. Her yönüyle toplumsal yaşamda yer almak, engelli bireylerin de hakkıdır ve bu özel bir ihtiyaç, bir ayrıcalık yahut Devletin ya da toplumun bir lütfu olarak görülemez.

Engelli bireyler çeşitli nedenlerle sahip oldukları fiziksel, zihinsel, duyuşsal ya da düşünşel özelliklerinden dolayı, çevresel etkenlerle çeşitli şekillerde etkileşimleri nedeniyle, toplum yaşamına engeli olmayan bireylerle eşit koşullarda katılamamakta, kendilerine yönelik olumsuz toplumsal tutum ve önyargılar nedeniyle de dışarıda bırakılmaktadırlar. Devletlerin, ifade edilen bu olumsuzlukların ortadan kaldırılabilmesi amacıyla, koruma, yerine getirme ve saygı gösterme yükümlölükleri başta olmak üzere, engelli kişilerin temel insan hak ve özgürlüklerini, diğeri bireylerle eşit şekilde kullanabilmelerini güvence altına almaya yönelik pozitif yükümlölükleri bulunmaktadır.

Erişilebilirlik, engelli kişilerin fiziki çevreye, ulaşım hizmetlerine, bilgi ve iletişim teknolojileri ve sistemlerine ve diğeri imkân ve hizmetlere başkalarıyla aynı şartlarda erişebilmesini ifade eder. Erişilebilirlik sosyal, kültürel ve ekonomik yaşama katılabilmenin ve Anayasa’da tanınan tüm hak ve özgürlüklerden yararlanabilmenin ön koşuludur. Engelli bireylerin yaşama etkin katılımı için ön koşul, karşılaştıkları engellerin kaldırılmasıdır. Engellerin kaldırılmasının da ilk basamağını erişilebilirlik oluşturmaktadır. Zira, engelli bireyin yaşama tam ve etkin katılabilmesi için öncelikle yaşadığı konutun dışına çıkabilmesi gerekir. Konut dışı kamuya açık alan, kamu hizmeti verilen alan engellilerin erişilebilirliğine uygun değilse, engelliler açısından temel insan haklarından yararlanma süreci de işleyemez.

Bu engelleri kaldırma ve erişilebilirliği sağlama yönünde Anayasa’nın pek çok hükmünde engelliler lehine pozitif ayrımcılık yapılmasını gerektirecek şekilde Devlete pozitif ödevler yüklenmiştir. Öncelikle, Anayasa’nın 2. maddesinde yer alan sosyal Devlet ilkesi, Devlete engelleri kaldırma ve erişilebilirliği sağlama ödevi yüklemektedir. Bu ödevin yerine getirilmemesi, engellilerin haklara erişim bakımından ayrımcılığa uğraması sonucunu doğurmaktadır. Öte yandan Anayasa’nın 5. maddesi, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmayı, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmayı, Devletin temel amaç ve görevleri arasında saymaktadır. Ayrıca, Anayasa’nın 61. maddesinde Devletin, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alacağı belirtilmektedir.

“Sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek” yükümlölüğü (Any., md.23) de, geniş anlamında engelli haklarını da karşılayacak düzenlemeleri kapsamına aldığından, yasa yolu ile sürekli erteleme, bu yükümlölüğün yerine getirilmesini de aksatacağından, Anayasa madde 23’e de aykırılık oluşturmaktadır.

Bu durumda, engellilerin yaşam koşullarının iyileştirilmesi, hak ve özgürlüklere ulaşmalarının önündeki her türlü engelin kaldırılması Devletin anayasal bir ödevidir.

Anayasa’nın 10. maddesinin üçüncü fıkrasında özürölüler için alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı sayılmayacağı belirtilerek, Anayasa’nın 2., 5. 23. ve 61. maddelerinin yüklediği pozitif yükümlölükler bu hükümle daha da pekiştirilmiştir.

Yine Anayasa Mahkemesi’nin yerleşik içtihadına göre kanun önünde eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörölümüştür. Eşitlik ilkesinin amacı aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da

topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa’da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez (AYM, E.2022/22, K.2022/92, 20/07/2022, § 31).

Bu açıdan, Devletin engellilerin temel hak ve özgürlüklerinin güvencelenmesi bakımından bir pozitif ayrımcılık yükümlülüğü bulunduğu izahtan varestedir. Oysa, yukarıda belirtildiği gibi Devletin anılan pozitif yükümlülüklerini ihlal etmesi durumunda engelli bireyler pek çok anayasal haktan fiilen istifade edememektedir. Bu çerçevede Anayasa’nın 17. maddesinde güvence altına alınan “herkesin, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı” başta olmak üzere, 20. maddede öngörülen özel hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkı, 23. maddede güvence altına alınan seyahat özgürlüğü, 42. maddede güvence altına alınan eğitim özgürlüğü, 49. maddede güvence altına alınan çalışma hakkı olmak üzere pek çok haktan yararlanmak fiilen imkânsız hale gelmektedir. Bu durum haklardan yararlanma bakımından engellilik statüsüne dayalı ayrımcılık da oluşturmaktadır ve engelliler lehine gerekli ve yeterli bir pozitif ayrımcılığın yokluğu sebebiyle Anayasa’nın 10. maddesinin ihlal edildiği anlamına gelmektedir.

Kişinin maddi ve manevi varlığının geliştirilebilmesi şüphesiz temel bir insan hakkı olan erişim hakkından bağımsız düşünülemez. Toplum yaşamına engeli olmayan bireylerle eşit koşullarda katılamayan, binaların, açık alanların, ulaşım ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojilerinin, engelliler tarafından güvenli ve bağımsız olarak ulaşılabilir ve kullanılabilir olmadığı bir durumda, bireylerin maddi ve manevi varlıklarının geliştirilemeyeceği tartışmasızdır.

Öte yandan, Anayasa’nın 90. maddesinde, usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan, insan hak ve özgürlüklerine yönelik uluslararası antlaşmaların kanun hükmünde olduğu ve bu sözleşmelerle ilgili kanun hükmünün çelişmesi halinde ise, sözleşme hükmünün uygulanması gerekeceği hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda, dava konusu kural Türkiye’nin tarafı olduğu, uluslararası sözleşmelerle de çelişmektedir ve Anayasa’nın 90. maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

Bu çerçevede 5825 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesinin (EHS) 3. maddesinde, engelliliğe dayalı ayrımcılık yapılması yasaklanmış; 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, taraf Devletlerin, engelliler aleyhinde ayrımcılık teşkil eden yürürlükteki hukuk kurallarını, düzenlemeleri, gelenekleri ve uygulamaları değiştirmek veya ortadan kaldırmak için gerekli olan, yasama faaliyetleri dâhil uygun tüm tedbirleri almakla yükümlü oldukları, belirtildikten sonra aynı maddenin (2) numaralı fıkrasında da taraf Devletlerin, engellilerin ekonomik, sosyal ve kültürel haklardan tam olarak yararlanmalarını aşamalı olarak sağlayacakları düzenlenmiştir.

Sözleşme’nin “Erişilebilirlik” başlığını taşıyan 9. maddesinde Taraf Devletlerin engellilerin bağımsız yaşayabilmelerini ve yaşamın tüm alanlarına etkin katılımını sağlamak ve engellilerin diğer bireylerle eşit koşullarda fiziki çevreye, ulaşım, bilgi ve iletişim teknolojileri ve sistemleri dahil olacak şekilde bilgi ve iletişim olanaklarına, hem kırsal hem de kentsel alanlarda halka açık diğer tesislere ve hizmetlere erişimini sağlamak için uygun tedbirleri alacakları; erişim önündeki engellerin tespitini ve ortadan kaldırılmasını da içeren bu tedbirlerin, (a) Binalar, yollar, ulaşım araçları ve okullar, evler, sağlık tesisleri ve işyerleri dahil diğer kapalı ve açık tesisler; (b) Elektronik hizmetler ve acil hizmetler de dahil olmak üzere bilgi ve iletişim araçları ile diğer hizmetleri kapsayacağı hüküm altına alınmıştır.

9. maddenin ikinci fıkrasında ise, Taraf Devletler aşağıdakileri gerçekleştirmek için de uygun tedbirleri alacaklardır denilerek, bu tedbirler sayılmıştır:

(a) Kamuya açık veya kamu hizmetine sunulan tesis ve hizmetlere erişime ilişkin asgari standart ve rehber ilkelerin geliştirilmesi, duyurulması ve bunlara ilişkin uygulamaların izlenmesi;

(b) Kamuya açık tesisleri işleten veya kamuya hizmet sunan özel girişimlerin engellilerin ulaşılabilirliğini her açıdan dikkate almalarının sağlanması;

(c) İlgili kişilerin engellilerin karşılaştığı ulaşılabilirlik sorunlarıyla ilgili olarak eğitilmesi

(d) Kamuya açık binalar ve diğer tesislerde Braille alfabesi ve anlaşılması kolay nitelik taşıyan işaretlemelerin sağlanması

(e) Kamuya açık binalara ve tesislere erişimi kolaylaştırmak için rehberler, okuyucular ve profesyonel işaret dili tercümanları dahil çeşitli canlı yardımların ve araçların sağlanması

(f) Engellilerin bilgiye erişimini sağlamak için onlara uygun yollarla yardım ve destek sunulmasının teşvik edilmesi

(g) Engellilerin İnternet dahil yeni bilgi ve iletişim teknolojilerine ve sistemlerine erişiminin teşvik edilmesi

(h) Erişilebilir bilgi ve iletişim teknolojileri ve sistemlerinin tasarım, geliştirme ve dağıtım çalışmalarının ilk aşamadan başlayarak teşvik edilmesi ve böylece bu teknoloji ve sistemlere engelliler tarafından asgari maliyetle erişilebilmesinin sağlanması taraf Devletlere yükümlülük olarak getirilmiş bulunmaktadır.

Dava konusu kural, Sözleşme’de yer alan bütün bu yükümlülüklerin derhal yerine getirilmesine engel olması bakımından bu hükümlerle de çatışmaktadır.

Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Komitesi tarafından 2014 yılında yayınlanan 2 numaralı Genel Yorumda; erişilebilirlik, engelli bireylerin bağımsız olarak yaşamaları ve topluma tam ve eşit olarak katılmaları için bir önkoşul olarak tanımlanmakta, fiziksel çevreye, ulaşma, bilgi ve iletişim teknolojileri ve sistemleri dahil bilgi ve iletişime ve kamuya açık diğer tesis ve hizmetlere erişimleri olmaksızın engelli bireylerin içinde bulundukları topluma katılımda eşit fırsatlara sahip olamayacakları ifade edilmektedir.

Aynı Genel Yorumda ayrıca, Sözleşme’nin 9. maddesinin 2. paragrafında, taraf Devletlerin kamuya açık olan ya da sağlanan tesis ve hizmetlerin erişilebilirliğini geliştirmek, yaygınlaştırmak ve uygulamasını izlemek için alması gereken tedbirleri sıralamaktadır.

Bu standartların, engelli bireylerin hareket ve tabiiyet özgürlüğü (Mad. 18) çerçevesinde serbest hareket edebilirliği açısından karşılıklı işlerliğini sağlamak için diğer taraf Devletlerin standartları ile uyumlu olması gerektiği belirtilerek, Taraf Devletlerin ayrıca kamuya açık olan veya sağlanan tesisleri veya hizmetleri sunan özel kuruluşların, engelli kişilerin erişimine ilişkin bütün hususları dikkate almalarını sağlamak için tedbir almaları gerekliliğini belirtmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de; kamuya açık yapıların erişilebilirliğinin yokluğunun engelli kişilerin hayatlarını, bireysel gelişim haklarıyla diğer insanlarla ve dış dünyayla ilişki kurmak ve sürdürmek haklarının etkileneceği şekilde engellemesi halinde, Sözleşme'nin 8. maddesinin uygulanacağını ifade etmektedir (AİHM, Glaisen-İsviçre [kabul edilebilirlik kararı], 25/06/2019, başvuru no: 40477/13).

Tüm bu ulusal ve uluslararası düzenlemelerden de açıkça anlaşılacağı üzere, bina ve diğer sosyal ve kültürel alt yapı tesisleri ile toplu taşıma hizmetlerinin, engellilerin erişim ve kullanımına uygun hale getirilmesi, gerek Anayasa gerekse EHS'nin Devlete yüklediği engellilerin hak ve özgürlüklerinin kullanımının önündeki hukuki ve fiili engelleri kaldırma ödevinin bir gereği olduğu tartışmasızdır.

Engellilerin temel hak ve özgürlüklerine toplumun diğer onurlu fertleri gibi tam olarak kavuşması, 2020'li yıllarda artık ertelenebilir ve gereği gibi sağlanması ek süre gerektiren ikincil bir ödev ve mesele gibi kabul edilemez ve yasama organı tarafından da böyle bir muameleye tabi tutulamaz,

Yasa yoluyla sürekli erteleme, yükümlülük muhataplarında, yeniden erteleme umudu yaratarak, engelliler lehine yapılması gereken düzenlemelerde gevşeklik ve savsamalara neden olacağından, bu tür bir yasal düzenleme, ilgili Anayasal hükümlerin içeriğini boşaltma sonucunu yaratma riski nedeniyle maddi olarak yasal nitelik taşımamaktadır.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kural, Anayasa'nın 2., 5., 10., 17., 20., 23., 42., 49., 61. ve 90. maddelerine aykırıdır, iptaline karar verilmesi gerekir.

3- 7417 sayılı Kanun'un 50. maddesi ile 5520 sayılı Kanun'a eklenen geçici 15. maddenin 1 ila 12. fıkralarının Anayasa'ya aykırılığı

7417 sayılı Kanun'un 50. maddesi ile 5520 sayılı Kanun'a eklenen geçici 15. madde ile gerçek ve tüzel kişilerin kayıt dışı olan yurt dışındaki menkul kıymetlerini yurt içindeki menkul ve gayri menkullerini belirli tarihlere kadar beyan etmeleri halinde çok cüzi bir (bildirim tarihine göre % 1 ila %3 arasında) vergi vererek bu varlıklarını kayıt altına almalarını öngörmektedir. Bu şekilde beyan edilen ve Türkiye'ye getirilen ya da kayıt altına alınan varlıklardan belirtilen cüzi vergi dışında başka bir vergi alınmaması öngörülmüştür. Kural şöyledir:

“GEÇİCİ MADDE 15- (1) Gerçek veya tüzel kişilerce, yurt dışında bulunan; para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları 31/3/2023 tarihine kadar banka veya aracı kurumlara bildirilir.

(2) Birinci fıkra kapsamına giren varlıklar, yurt dışında bulunan banka veya finansal kurumlardan kullanılan ve bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla kanuni defterlerde kayıtlı olan kredilerin en geç 31/3/2023 tarihine kadar kapatılmasında kullanılabilir. Bu takdirde, defter kayıtlarından düşülmesi kaydıyla, borcun ödenmesinde kullanılan varlıklar için Türkiye'ye getirilme şartı aranmaksızın bu madde hükümlerinden yararlanılır.

(3) Bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla kanuni defterlerde kayıtlı olan sermaye avanslarının, yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce Türkiye'ye getirilmek suretiyle

karşılanmış olması hâlinde, söz konusu avansların en geç 31/3/2023 tarihine kadar defter kayıtlarından düşülmesi kaydıyla bu madde hükümlerinden yararlanılır.

(4) Gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince sahip olunan ve Türkiye’de bulunan ancak kanuni defter kayıtlarında yer almayan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazlar, 31/3/2023 tarihine kadar vergi dairelerine beyan edilir.

(5) Birinci ve dördüncü fıkra kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıklar 213 sayılı Kanun uyarınca defter tutan mükellefler tarafından bildirim veya beyan tarihi itibarıyla kanuni defterlere kaydedilir. Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bu madde hükümleri uyarınca kanuni defterlerine kaydettikleri kıymetler için pasifte özel fon hesabı açarlar. Bu fon hesabı bildirim veya beyan tarihinden itibaren iki yıl geçmedikçe işletmeden çekilemez, sermayeye ilave dışında başka bir amaçla kullanılamaz, işletmenin tasfiye edilmesi halinde ise vergilendirilmez. Serbest meslek kazanç defteri ile işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler, söz konusu kıymetleri defterlerinde ayrıca gösterirler. Bu varlıklar dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaz ve bildirim veya beyan tarihinden itibaren iki yıl geçmesi koşuluyla vergiye tabi kazancın ve kurumlar için dağıtılabilir kazancın tespitinde dikkate alınmaksızın işletmeden çekilebilir. Gelir ve kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunmayanlar, bu fıkra da yer alan beyan dışındaki diğer şartlar aranmaksızın madde hükümlerinden yararlanabilirler, bunlar tarafından taşınmaz dışındaki varlıkların en geç beyan tarihi itibarıyla banka veya aracı kurumlara yatırılmak suretiyle tevsik edilmesi zorunludur. Dördüncü fıkra kapsamında beyan edilerek işletme kayıtlarına alınacak taşınmazların işletmeye devrine ilişkin tapuda yapılacak işlemlerden, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu uyarınca harç alınmaz, bu taşınmazların işletmeye devri 193 sayılı Kanunun mükerrer 80 inci maddesi uygulamasında elden çıkarma sayılmaz.

(6) Banka ve aracı kurumlar, kendilerine bildirilen varlıklara ilişkin olarak bildirim sahibinden bildirilen varlıkların değeri üzerinden 30/9/2022 tarihine kadar yapılan bildirimler için %1, 1/10/2022 tarihi ile 31/12/2022 tarihi (bu tarih dahil) arasında yapılan bildirimler için %2, 31/3/2023 tarihine kadar yapılan bildirimler için %3 oranında peşin olarak tahsil ettikleri vergiyi, bildirim izleyen ayın on beşinci günü akşamına kadar vergi sorumlusu sıfatıyla bir beyanname ile bağlı bulunduğu vergi dairesine beyan eder ve aynı sürede öderler. Şu kadar ki vergi oranı; bildirilen varlıkların, Türkiye’deki banka ya da aracı kurumlarda açılan hesaplara transfer edildiği veya yurt dışından getirilerek bu hesaplara yatırıldığı tarihten itibaren en az bir yıl süreyle tutulması halinde %0 olarak uygulanır. Bu takdirde, banka ve aracı kurumlar tarafından bildirim esnasında tahsil edilerek vergi dairesine ödenen vergi, bildirim sahibinin ilgili vergi dairesine başvurusu üzerine iade edilir.

(7) Vergi dairelerine beyan edilen varlıkların değeri üzerinden %3 oranında vergi tarh edilir ve bu vergi, tarhiyatın yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenir. Bu fıkra ve altıncı fıkra göre ödenen vergi, hiçbir suretle gider yazılamaz ve başka bir vergiden mahsup edilemez.

(8) Bildirim ve beyana konu edilen varlıklarla ilgili olarak 213 sayılı Kanunun amortismanlara ilişkin hükümleri uygulanmaz. Bu varlıkların elden çıkarılmasından doğan zararlar, gelir veya kurumlar vergisi uygulaması bakımından gider veya indirim olarak kabul edilmez.

(9) Bildirilen veya beyan edilen varlıklara isabet eden tutarlara ilişkin hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmaz. Diğer nedenlerle başlayan vergi incelemeleri ile takdir komisyonu kararları sonucu bulunan matrah farkının madde kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıklar nedeniyle ortaya çıktığının tespiti ve bildirilen veya beyan edilen varlık tutarının, bulunan matrah farkına eşit ya da fazla olması durumunda matrah farkına ilişkin tarhiyat yapılmaz. Bulunan matrah farkının, bildirilen veya beyan edilen varlıklar nedeniyle ortaya çıktığının tespitine rağmen söz konusu varlık tutarlarından büyük olması durumunda sadece aradaki fark tutar üzerinden vergi tarhiyatı yapılır. Vergi incelemesi veya takdir komisyonu kararları sonucunda bildirim veya beyana konu edilen varlıklar dışındaki nedenlerle matrah farkı tespit edilmesi durumunda, bu madde kapsamında bildirilen veya beyan edilen tutarlar, bulunan matrah farkından mahsup edilmeksizin tarhiyat yapılır.

(10) Birinci fıkra uyarınca bildirildiği halde, bildirilen varlıkların, bildirim yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde Türkiye'ye getirilmemesi veya Türkiye'deki banka ya da aracı kurumlarda açılacak bir hesaba transfer edilmemesi ile bildirilen veya beyan edilen tutarlara ilişkin tarh edilen vergilerin süresinde ödenmemesi ve bu maddede yer alan diğer şartların yerine getirilmemesi hallerinde dokuzuncu fıkra hükmünden yararlanılamaz. Vergi incelemesine başlanılan veya takdir komisyonuna sevk edilen tarihten sonra bu madde kapsamında yapılan bildirim ve beyanlar dolayısıyla söz konusu inceleme veya takdir komisyonu kararları sonucunda yapılacak tarhiyatlar için de dokuzuncu fıkra hükmü uygulanmaz. Tahakkuk eden verginin vadesinde ödenmemesi vergi aslının gecikme zammı ile birlikte 6183 sayılı Kanun uyarınca takip ve tahsiline engel teşkil etmez. Tahsil edilmiş olan vergiler red ve iade edilmez.

(11) Bildirim ve beyan süresi sona erdikten sonra bildirim veya beyanlara ilişkin düzeltme yapılamaz.

(12) Hazine ve Maliye Bakanlığı, madde kapsamına giren varlıkların Türkiye'ye getirilmesi ve bildirim ile işletmeye dâhil edilmelerine ilişkin hususları, bildirim ve beyana esas şekli ile maddenin uygulanmasında kullanılacak bilgi ve belgeler ile iade işlemlerine ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(13) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde yapılan değişiklik hükmü, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce sermaye artırımını yapan veya ilk defa kurulan şirketler için 2022 yılı hesap dönemi dahil olmak üzere 5 hesap dönemi için uygulanır.”

Bu kural tek sefere mahsus istisnai bir düzenleme değildir. Son olarak 7256 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (R.G. 17 Kasım 2020) ile benzer bir düzenleme yapmış olan yasama çoğunluğu, sürekli bu nitelikte kanunlar çıkararak hem kaynağı belirsiz malvarlıklarının sorgusuz sualsiz ve vergisiz ülkeye sokulmasına imkân vermekte hem de dürüst çalışan, zamanında vergisini veren, yasalara uygun işlem yapan yurttaşları cezalandırmaktadır. Gerçekten de; % 50'ye yakın oranlarda kurumlar ve gelir vergisine tabi olan gelir ve kazançların zamanında beyan edilmemesi halinde dava konusu kural ile yalnızca %1 oranında vergi vererek sisteme sokulması imkanı getirilmektedir.

Böyle bir düzenleme, bir taraftan dürüst çalışan, zamanında vergisini veren vatandaşları cezalandırmakta, kayıt dışılığı, vergi kaçırmayı ve hatta kanun dışı yollarla para kazanmayı

özendirmekte, haksız rekabet ve ayrımcılık yaratmaktadır. Bu nedenle dava konusu kural, Anayasa'nın pek çok hükmüne aykırılık oluşturmaktadır.

Öncelikle Anayasa'nın 73. maddesinde kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre herkesin vergi ödemekle yükümlü bulunduğu, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımının maliye politikasının sosyal amacı olduğu, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı öngörülmüştür.

Anayasa Mahkemesi'ne göre verginin mali güce göre alınması ve genelliği ilkeleriyle vergilendirmede eşitlik ve adaletin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Ekonomi ve vergi hukuku alanında mali güce ilişkin göstergelerin gelir, servet ve harcamalar olduğu kabul edilmektedir. mali güç; ödeme gücünün kaynağı, dayanağı, nedeni ve varlık koşuludur. Kanun koyucunun vergilendirmede, kişilerin sahip olduğu ekonomik değer ile mali güçlerini göz önünde bulundurması gerekir. Vergide genellik ilkesi, herhangi bir ayırım yapılmaksızın mali gücü olan herkesin vergi yüküne katılmasını ve vergi ödemesini ifade eder. mali güce göre vergilendirme, verginin yükümlülerin ekonomik ve kişisel durumlarına göre alınmasıdır (AYM, E.2017/117, K.2018/28, 28/02/2018, § 22).

Anayasa'nın 73. maddesinin ikinci fıkrasında ise, vergi yükünün adaletli ve dengeli bir biçimde dağılımı öngörülmüştür. Vergilendirilecek alanların seçimi ve vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı için yükümlülerin kişisel durumlarının kanunlarda gözetilmesi gerekir. Sermaye iratlarının ücretlere göre farklı vergilendirilmesi; en az geçim indirimi, artan oranlı vergilendirme, çeşitli istisna ve muafiyet uygulamaları, vergi yükünün adaletle uygun dağılımı ile mali güce göre vergilendirmenin araçlarıdır.

Bu anlamda, Devletin vergilendirme yetkisi vergide yasallık, mali güç ve genellik gibi kimi anayasal ilkelerle sınırlandırılmıştır. Buna göre vergi, Anayasa'nın öngördüğü ilkeleri gözeterek şekilde kanunla düzenlenmeli ve doğal olarak vergide eşitlik ilkesinin uygulama aracı olan mali gücü de yansıtmalıdır. Vergi tekniği, vergi adaletini yansıtmadıkça maliye politikasının sosyal amacını gerçekleştiremez (AYM, E.2017/117, K.2018/28, 28/02/2018, § 24)

Öte yandan, vergilendirmede genellik ilkesinin amacı sosyal sınıf farkı gözetilmeksizin herkesin elde ettiği gelir, servet ya da harcamalar üzerinden vergi ödemesinin sağlanmasıdır. Vergilendirmede eşitlik ilkesine göre de belirli kişi veya gruplar dil, din, ırk, cinsiyet gibi nedenlerle vergi dışı bırakılamaz. Vergilendirmede ancak mali politika, sosyal, ekonomik ve vergi tekniğinin gerektirdiği nedenlerle bazı kişiler veya gelirler vergi kapsamı dışında tutulabilir.

Dava konusu kural ile yurt içi ve yurt dışında kayıt dışı menkul varlığı olan gerçek ve tüzel kişilerin belli bir tarihe kadar beyan etmek koşuluyla beyan tarihine göre %1 ila %3 arasında vergi vererek bu varlıklarını kaydettirme olanağı tanınmaktadır. Bu varlıkların nasıl elde edildiği, kaynağının meşru olup olmadığı araştırılmayacağı gibi, ne tür bir vergiye tabi olduğu da araştırılmayacaktır. Böyle bir kuralın vergiye ilişkin Anayasal ilkelerin hiçbirisi ile örtüşmediği, özellikle verginin mali güce göre belirlenmesi ilkesine aykırı olduğu gibi verginin adaletli ve dengeli olmasıyla da uyuşmadığı açıktır.

Aksine bu kural, yasalara uyan dürüst vatandaşlar çok yüksek oranda gelir ya da kurumlar vergisi verirken, yasalara aykırı davranan, gelirini ya da kazancını beyan etmeyen kişilerin çok düşük vergi vermesi sonucunu doğurmaktadır. Dürüst olmayandan ya da ihmali

bulunandan dürüst ve titiz olana kıyasla çok daha küçük oranda vergi almayı içeren böyle bir vergilemenin adaletli ve dengeli olduğunu söylemeye olanak yoktur.

Bu nedenle dava konusu kural, açıkça Anayasa'nın 73. maddesine aykırıdır.

Diğer taraftan böyle adaletsiz bir vergi sistemi kişilerin Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkını da ihlal eder.

Anayasa'nın 35. maddesinde mülkiyet hakkı sınırsız bir hak olarak düzenlenmemiş, bu hakkın kamu yararı amacıyla ve kanunla sınırlandırılabilmesi öngörülmüştür. mülkiyet hakkına müdahalede bulunulurken temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin genel ilkeleri düzenleyen Anayasa'nın 13. maddesinin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Dolayısıyla mülkiyet hakkına yönelik müdahalenin Anayasa'ya uygun olabilmesi için müdahalenin kanuna dayanması, kamu yararı amacı taşıması ve ayrıca ölçülülük ilkesi gözetilerek yapılması gerekmektedir (Recep Tarhan ve Afife Tarhan, B. No: 2014/1546, 2/2/2017, § 62).

Ölçülülük ilkesi elverişlilik, gereklilik ve orantılılık olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. Elverişlilik öngörülen müdahalenin ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, gereklilik ulaşılmak istenen amaç bakımından müdahalenin zorunlu olmasını yani aynı amaca daha hafif bir müdahale ile ulaşılmamasının mümkün olmamasını, orantılılık ise bireyin hakkına yapılan müdahale ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir (AYM, E.2011/111, K.2012/56, 11/4/2012; E.2014/176, K.2015/53, 27/5/2015; E.2016/13, K.2016/127, 22/6/2016, § 18; Mehmet Akdoğan ve diğerleri, B. No: 2013/817, 19/12/2013, § 38).

Orantılılık ilkesi gereği kişilerin mülkiyet hakkının sınırlandırılması hâlinde elde edilmek istenen kamu yararı ile bireyin hakları arasında adil bir dengenin kurulması gerekmektedir. Bu adil denge, başvurucunun şahsi olarak aşırı bir yüke katlandığının tespit edilmesi durumunda bozulmuş olacaktır. Anayasa Mahkemesi, müdahalenin orantılılığını değerlendirirken bir taraftan ulaşılmak istenen meşru amacın önemini diğer taraftan da müdahalenin niteliğini, başvurucunun ve kamu otoritelerinin davranışlarını göz önünde bulundurarak başvurucuya yüklenen külfeti dikkate alacaktır (Arif Güven, B. No: 2014/13966, 15/2/2017, §§ 58, 60; Osman Ukav, B. No: 2014/12501, 6/7/2017, § 71).

Vergilerin mülkiyet hakkına müdahale teşkil ettiğinde kuşku yoktur. Yukarıda açıklandığı gibi temel anayasal vergileme ilkelerine açıkça aykırı bir kuralın mülkiyet hakkına (Anayasa'nın 13. maddesinin aksine) ölçülü bir müdahale oluşturduğu söylenemez. Yasalara uyan, zamanında vergisini ödeyen kişiler % 50'lere varan gelir ya da kurumlar vergisi verirken, zamanında hiç gelir ya da kazancını beyan etmeyen kişilerin yıllar sonra beyanda bulunarak %1 vergi ile aynı yasal duruma gelmelerini öngören kuralın (Anayasa'nın 13. maddesinin aksine) mülkiyet hakkına meşru, demokratik bir Devlette gerekli ve ölçülü bir müdahale oluşturduğu söylenemez. Bu nedenle kural Anayasa'nın 13. ve 35. maddelerine de aykırıdır.

Eşitlik ilkesi bakımından; dava konusu kural vergileme ve mülkiyet hakkına müdahale açısından hukuka uygun davrananlar ile hukuku ihlal edenler arasında ve ihlal edenler lehine devasa bir eşitsizlik yaratmaktadır. Hukuka uymamayı ödüllendiren, hukuka uyarak zamanında vergisini veren, yasal yükümlülüklerini yerine getiren kişileri cezalandıran bir yasal düzenlemenin eşitlik ilkesine uygun olduğunu söylemek mümkün değildir. Kurala uygun davranan yurttaşın kurala uygun davranmayan yurttaşla nispeten olağanüstü ölçüde daha

yüksek vergi almayı haklılaştıracak bir sebep bulunmamaktadır. İhtilaflı kural, benzer durum ve koşullarda olan vergi yükümlüsü yurttaşlar arasında, bu kişilerin vergiye bağlı vecibelerini zamanında yerine getirip getirmemelerine göre bir muamele farklılığı öngörmekte; ancak kamu yararına uygun şekilde zamanında vergi ödeyene değil ama ödemeyene avantajlı bir durum sağlamaktadır. Ayrıca bu kural hukuka uymayan kişi ve şirketler lehine ağır bir haksız rekabete neden olmaktadır. Bu nedenle kural, Anayasa'nın 10. maddesine de aykırıdır.

Hukuk devletinin ilksel gerekleri bakımından da, Anayasa'nın 2. maddesinde güvence altına alınan hukuk devleti ilkesi Devletlerin olduğu kadar bireylerin de hukuka uygun davranmasını gerektirir. Bu nedenle yasalar bireyleri hukuka uymamaya teşvik edici nitelik taşıyamaz.

Dava konusu kural, yukarıda da açıklandığı gibi beyan edilecek menkul ve gayri menkul varlıkların kaynağının soruşturulmamasını güvence altına almaktadır. Böyle bir kuralın yasadışı gelirlerin ülkeye sokulmasını teşvik edeceği açıktır. Uluslararası kara para aklama ve terörizm finansmanı ile mücadele kuruluşu olarak bilinen Mali Eylem Görev Gücü (FATF) Türkiye'yi yakın zamanda bu bakımdan gri listeye almıştır. Ülkenin yasadışı gelirlerin toplandığı bir merkez haline gelmesi başlı başına hukuk devletini ortadan kaldıran bir durumdur.

Ayrıca yukarıda açıklandığı gibi vergi ve diğer mali yükümlülüklerin yerine getirilmesinden kaçınmayı teşvik eden bir kuralın da hukuk devleti ile bağdaşması düşünülemez.

Sonuç olarak dava konusu kurallar Anayasa'nın 2., 10., 13., 35. ve 73. maddelerine aykırıdır ve iptallerine karar verilmesi gerekir.

4- 7417 sayılı Kanun'un Geçici 1. maddesinin (3) numaralı fıkrasında yer alan "üçüncü fıkrası" ibaresinin Anayasa'ya aykırılığı

7417 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesinin üçüncü fıkrasında konusu suç teşkil etmemek ve kesinleşmiş bir yargı kararına müstenit olmamak kaydıyla, bu maddenin yürürlük tarihine kadar personeline yemek yardımını nakden ödeyen ya da kupon, kart, fiş, bilet ya da bu mahiyette bir ödeme aracı üzerinden gerçekleştirmek amacıyla bu ödeme araçlarının teminini bütçesinden hizmet alımı yoluyla karşılamış olan ve 25.06.2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 32. maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine aykırı olarak sosyal denge tazminatı verdiği tespit edilen il özel idareleri, belediyeler, büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşlarının yetkili ve görevli personeli hakkında idari veya mali yargılama ve takibat yapılamayacağını, başlamış olanların işlem den kaldırılmasını öngörmektedir.

4688 sayılı Kanun'un 32. maddesinin üçüncü fıkrası "ilgili mahalli idarenin; vadesi geçmiş vergi, sosyal güvenlik primi ile Hazine Müsteşarlığına olan borç toplamının gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin yüzde onunu aşması, ödeme süresi geçtiği halde ödenmemiş aylık ve ücret borcu bulunması veya gerçekleşen en son yıla ilişkin toplam personel giderinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin belediyelerde yüzde otuzunu, il özel idaresinde yüzde yirmibeşini aşması hallerinde bu madde kapsamında sözleşme yapılamaz. Sözleşmenin yapılmasından sonra bu koşulların oluşması durumunda mevcut sözleşme kendiliğinden hükümsüz kalır" hükmünü içermektedir.

Sosyal denge tazminatı 375 sayılı KHK'nın 15. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, "Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebilir. Sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarı, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ve il özel idaresi ile ilgili belediye ve il özel idaresinde en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında anılan Kanunda öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenir."

Dolayısıyla dava konusu kural, 4688 sayılı Kanun'un 32. maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine aykırı olarak sosyal denge tazminatı verdiği tespit edilen il özel idareleri, belediyeler, büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşlarının yetkili ve görevli personeli hakkında idari veya mali yargılama ve takibat yapılamayacağını, başlamış olanların işleminden kaldırılmasını öngörmektedir.

Ancak 4688 sayılı Kanun'un 32. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında da sosyal denge tazminatına ilişkin kurallar düzenlenmektedir. Fıkralar şu şekildedir: "27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilir. Bu sözleşme bu Kanunun uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmaz ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamaz.

Yapılacak sözleşme, toplu sözleşme dönemi ile sınırlı olarak uygulanır ve sözleşme süresi hiçbir şekilde izleyen mahalli idareler genel seçimi tarihini geçemez. mahalli idareler genel seçim tarihini izleyen üç ay içerisinde de toplu sözleşme dönemiyle sınırlı olmak üzere sözleşme yapılabilir. Bu sözleşmeye dayanılarak yapılan ödemeler kazanılmış hak sayılmaz."

Dava konusu kuralın niçin bu fıkraları da kapsamadığı, yalnızca üçüncü fıkrayı kapsadığı anlaşılamamaktadır. Aynı hükmün bir kısmındaki aykırılıklar sorumsuzluk kapsamına alınmışken, diğer kısmının alınmamış olmasının objektif bir nedeni bulunmamaktadır ve hukuk devleti ve eşitlik ilkelerini ihlal etmektedir.

Öncelikle Anayasa'nın 10. maddesinde; "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir./Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz./Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz./Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz./Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." denilmek suretiyle kanun önünde eşitlik ilkesine yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin yerleşik içtihadına göre, kanun önünde eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı

işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa’da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez (AYM, E.2022/22, K.2022/92, 20/07/2022, § 31).

Dava konusu kural, yerel yönetimlerin yöneticilerinin bazı yasal gerekliliklere aykırı olarak çalışanlarına sosyal denge tazminatı ödemiş olması dolayısıyla idari ve mali sorumluluklarını ortadan kaldırmaktadır. Ancak aynı durumda ve konumda olan ve aynı hükmün farklı fıkralarını ihlal ederek sosyal denge tazminatı ödemiş olanların sorumluluklarını ise kaldırmamaktadır. Bu şekilde ortaya çıkan farklı muamelenin objektif ve meşru bir temelini bulunmadığı ve eşitlik ilkesine aykırı olduğu açıktır.

Diğer taraftan Anayasa’nın 2. maddesinde güvence altına alınan hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan Devlettir (AYM, E.2022/53, K.2022/91, 20/07/2022, § 11).

Bu çerçevede hukuk devletinin belirgin özelliği yönetimde keyfiliğe yer vermemesi, yasama dahil tüm kamu organlarının işlemlerinin öngörülebilir ve Anayasal ilkelere uygun olmasını zorunlu kılmasıdır. Yasama organı aynı durumda olanların bir kısmını sorumluluk dışına taşıırken bir kısmını haklı bir sebep olmadan ve keyfi olarak sorumlu tutması açıkça hukuk devleti ilkesini ihlal etmektedir.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kural, Anayasa’nın 2. ve 10. maddelerine aykırıdır ve iptaline karar verilmesi gerekir.

III. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

7417 sayılı Kanun’un iptali istenen kurallarının Anayasa’nın pek çok hükmüne aykırı olduğu, hukuk devleti ilkesini ihlal ettiği, yasama yetkisinin devri niteliğinde kurallar içerdiği, engellilerin ayrımsız bir şekilde temel haklardan yararlanma hakkını zedeleyici hükümler içerdiği, varlık barışı adı altında hukuksuzluğu, vergi kaçırmayı, yasadışı gelirlerin ülkeye girmesini teşvik eden kuralların bulunduğu yukarıda ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Bu hükümlerin Anayasa’ya aykırı olduğu ve uygulanmaları halinde telafisi güç ya da imkânsız sonuçlar doğuracağı açıktır.

Hukuk devleti ilkesini zedeleyen ve Anayasa’ya açıkça aykırı olan bir düzenlemenin uygulanması halinde, sonradan giderilmesi olanaksız zararlara yol açacaktır. Anayasal düzenin en kısa sürede hukuka aykırı kurallardan arındırılması, hukuk devleti sayılmanın da gereğidir. Anayasa’ya aykırılığın sürdürülmesinin, bir hukuk devletinde sübjektif yararların üstünde, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyeceği kuşkusuzdur. Hukukun üstünlüğü ilkesinin sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesinin hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağına duraksama bulunmamaktadır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasa'ya açıkça aykırı olan söz konusu maddelerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

IV. SONUÇ VE İSTEM

01.07.2022 tarihli ve 7417 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

1- 2. maddesiyle değiştirilen 5434 sayılı Kanun'un mülga ek 70. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Cumhurbaşkanı" ibaresinin, Anayasa'nın 7., 35. ve 128. maddelerine,

2- 29. maddesi ile 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 27. maddesine eklenen üçüncü fıkranın, Anayasa'nın 2., 10. ve 49. maddelerine,

3- 47. maddesi ile değiştirilen 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un geçici 3. maddesinin altıncı fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "sekiz yılı" ibaresinin, Anayasa'nın 2., 5., 10., 17., 20., 23., 42., 49., 61. ve 90. maddelerine,

4- 50. maddesi ile 5520 sayılı Kanun'a eklenen geçici 15. maddenin 1 ila 12. fıkralarının, Anayasa'nın 2., 10., 13., 35. ve 73. maddelerine,

5- Geçici 1. maddesinin (3) numaralı fıkrasında yer alan "üçüncü fıkrası" ibaresinin, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine,

aykırı olduğundan iptallerine ve uygulanması halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar olacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."